

Erhvervsdykker

– DRØMMEJOB ELLER BENHÅRDT ARBEJDE?

Det iskolde vand begynder langsomt at sive ind i min dragt og jeg mærker hvor hurtigt kroppen afkøles. Jeg rækker hånden ned og drejer på messingskruen til varmesystemet i dragten. Øjeblikkelig strømmer 35 grader varmt vand ned af nakken på mig. En fantastisk følelse af velvære breder sig. Sådan en varmtvandsdragt må jeg have anskaffet mig!

Mon ikke mange dykkere på et eller andet tidspunkt sagt til sig selv: *Hvem der bare kunne leve af at dykke?* For de fleste bliver det ved drømmen, men for et fåtal bliver drømmen til virkelighed. En af de muligheder, der findes for at leve af sin passion, er at blive erhvervsdykker. Men kan jobbet som erhvervsdykker virkelig forenes med glæden ved dykning, eller er det udfordringen og spændingen ved selve uddannelsen, der trækker mest?

For at undersøge om dykkerdrømmene holder vand og se lidt på hvad et erhvervsdykkerkursus indeholder, har vi besøgt *Norsk Yrkesdykkerskole* i Oslo. Her er et antal elever fra hele Norden med vidt forskellig baggrund igang med at tage grunduddannelsen.

På pæle

Skolen er placeret lidt uden for Oslo. Den består af en 100 meter lang platform, som står på pæle på bunden. Opbygningen minder om en stabil byggeklos, hvor hver klods repræsenterer et nyt arbejdsområde. I den ene ende er der værelser til elever på korterevarende kurser. De bliver afløst af lagerrum, administration og undervisningslokaler. Allerlængst ude fylder dykkearbejdsstationerne, omklædning, og udstyrsrum samt trykkammeret resten. Selv en lille sauna har fundet sin plads ude for enden af platformen. Historien går på, at det var et

hold finske kursister, som ikke kunne leve uden en sauna. De byggede den på én dag. Om de også drak vodka og kastede med knive, melder historien ikke noget om.

At selve skolen ligger ude i vandet er ret genialt. Eleverne har ikke langt til arbejdet og kan praktisk taget gå direkte fra teorilokalet og i vandet. Det gør undervisningen meget effektiv, og det er faktisk kun, når de skal lave øvelser i bassin, at de må begive sig ind på fastlandet og køre til svømmehallen.

NYD er et privatejet aktieselskab, men får statstilskud for de elever, som går på grunduddannelsen. Det koster dog stadig eleven en egenandel på 32.000 norske kroner at gennemføre kurset, men så har man også et stykke papir, der giver direkte adgang til mange jobmuligheder.

Hurtig kompetence

At man kan komme ind fra gaden og gå ud efter 16 uger på kursus og kalde sig erhvervsdykker er faktisk et interessant aspekt af uddannelsen. Det er ikke mange andre uddannelser, der på så kort tid er så kompetencegivende som en erhvervsdykkeruddannelse.

Freddy Westerlund er 28 år og et af kursets svenske elever.

– Jeg fik en skade i mit tidligere arbejdsliv, så jeg måtte omskoles, fortæller Freddy. Som erhvervsdykker fandt han, at han hurtigt kunne

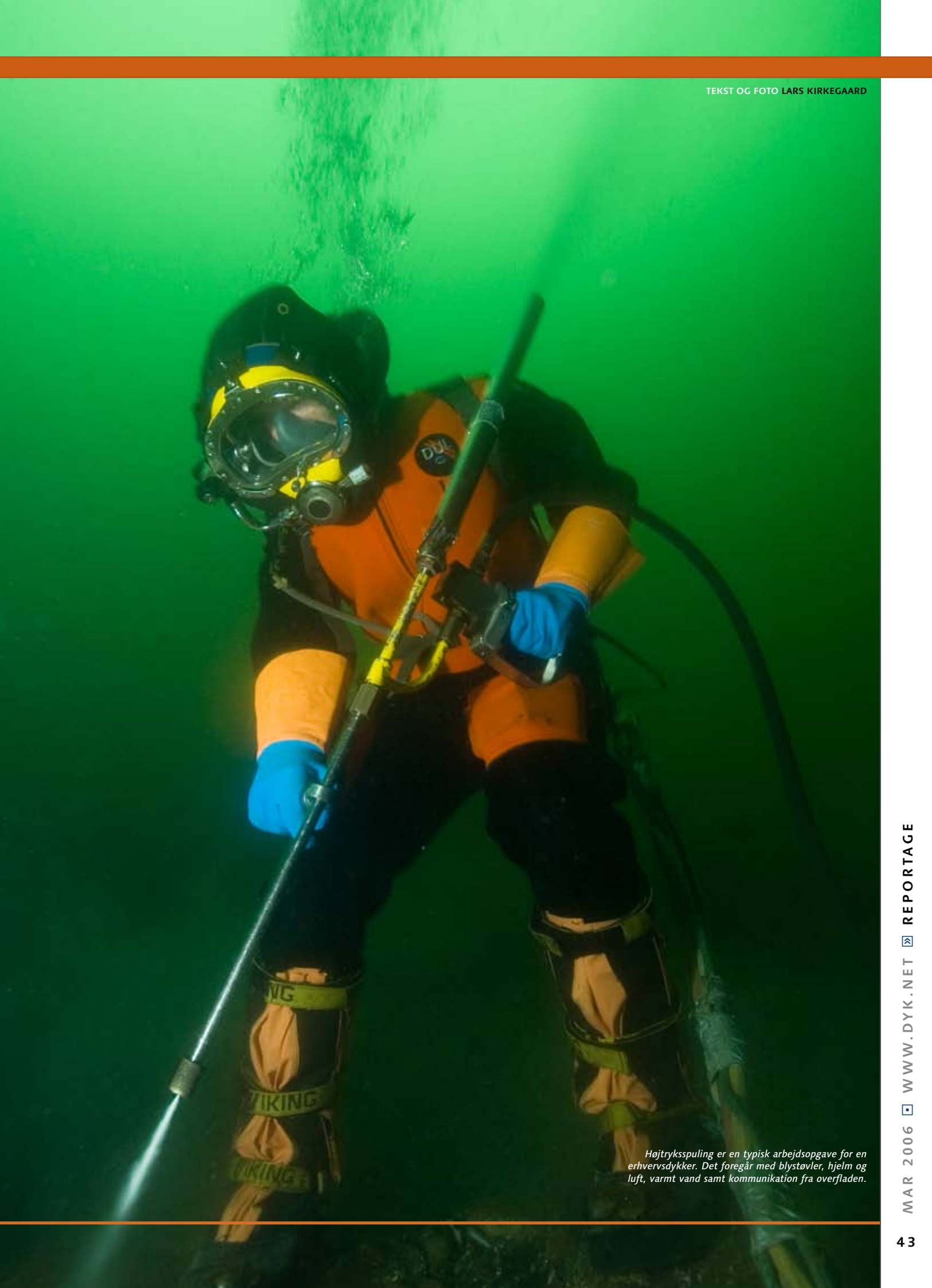
komme videre med at arbejde, og det er noget han værdsætter.

– Jeg har altid været draget af vand, men jeg lærte først at dykke på skolen. I dag undrer jeg mig over, at jeg ikke fik taget mig sammen til at dykke for mange år siden. Nu kan jeg ikke forestille mig, at det nogensinde bliver kedeligt at skulle hoppe i dragten for at gå på arbejde. Nu vil jeg først ud og have noget erfaring, men hvis rutinerne alligevel går hen og bliver for ensformige, overvejer jeg at gå videre med en mætningsdykkeruddannelse, slutter Freddy.

En af de ting, han bemærkede, da han undersøgte sine uddannelsesmuligheder var mængden af forskellige veje inden for dykning. Han forventer, at der altid vil blive ved med at være nye områder, der kan udforskes, og at han aldrig kommer til at kede sig.

Vand i dragten

Ethvert dykkerkursus må nu engang indeholde en mængde teori som eleven skal igennem for at gennemføre kurset, og sådan er det også med erhvervsdykkeruddannelserne. Uanset hvilken dykkerskole, man vælger, kan man være sikker på, at de starter med dykningens ABC. Det er nødvendigt af flere årsager. For det første kan dykkere, der ikke har taget deres certifikat for nylig, have brug for en genopfriskning og dernæst er der folk på kurset, som ikke har dykket før. Begyndere er der faktisk 25 %

Højtryksspuling er en typisk arbejdsopgave for en erhvervsdykker. Det foregår med blystøvler, hjelm og luft, varmt vand samt kommunikation fra overfladen.

af. Den teoretiske viden, der skal læres, er lovgivning omkring dykning, dykkemedicin, dykkefysik og dekompressionsteori. Dertil kommer emner som sømandskab, førstehjælp samt trykkammerbehandlingsteori.

Men det er naturligvis i vandet, at man lærer at dykke og der er masser af dykketid på uddannelsen. Jeg får lov til at følge med en anden svensker ved navn Martin Nilsson på et træningsdyk for at se lidt nærmere på rutinerne. Skolen benytter en DUI-heldragt, som minder om en normal tørdragt – den har bare ikke nogen stramme manchetter på håndledene og omkring halsen, så vandet har fri adgang. Via overfladeforsyning kommer der 35 grader varmt vand ind i små slanger, som er fordelt over hele kroppen. De er forbundet med et lille ventilsystem, som sidder fastmonteret ved hofte. Man kan skrue op og ned for vandet og da der på overfladen står et transportabelt oliefy, som konstant pumper nyt vand ned, kan man sagtens få det for varmt. Fødderne stikkes i et par store blystøvler. Det er nemlig vigtigt at være solidt plantet på bunden, så man kan håndtere noget af det værktøj, som også er en stor del af uddannelsen.

Klaustrofobi

Martin og jeg skal i vandet via en vådklokke, der er en stor omvendt metalskål med et forsænket gulv. Vi er forbundet til klokken via luftslanger, kommunikationsudstyr og varmtvandsslangen og kan dermed ikke komme længere væk fra klokken end længden på slangerne tillader. Og opstigning direkte fra bunden er helt udelukket.

Klokkerummet på dykkerskolen befinder sig inden døre midt på platformen. Så det føles

lidt som at sidde i bunden af et skib og skulle ud i vandet via en sluse. Klokken kan hejSES op og ned ved hjælp af et spil, som styres fra kontrolrummet ved siden af. Her sidder en elev og en instruktør og overvåger hele forløbet. Dykkeren er også i konstant kontakt med overfladen via dette kontrolrum, og det er ret interessant at være overvåget på den måde under et dyk. Der er jo masser af ting, man skal tænke på under dykket, så det er rart, at andre håndterer det praktiske omkring klokken.

Der er ualmindelig mange slanger, manometre, håndtag og ventiler på indersiden af sådan en klokke og jeg er glad for, at det er Martin, der skal betjene dem. Vi sidder på kanten og tager de store Kirby Morgan-hjelme på, mens jeg funderer over hvordan jeg skal klemme min to meter lange krop ind i den lille klokke. Heldigvis får jeg lov til at gå først ind og kan derved benytte nogle yogatricks. Jeg krummer ryg som en kat, placerer nakken i en 120 graders position og lægger benene over kors i stående lotusstilling med fødderne pegende udad. Sådan føltes det i hvert fald. Nu skal jeg bare koncentrere mig om at holde alle klaustrofobiske tanker i skak og tænke på, at andre har styr på dykket. Nedstigningen begynder og en nøje fastlagt tjekliste træder i værk.

Månevandring

Vel ankommet til bunden, træder vi ud i det klare norske vand. Jeg tænker, at det er lidt luksus at gennemføre dykning i så god sigt, selvom man vel ikke kan kalde Oslofjordens inderste del for perlen i norsk dykning. Vi hopper hen over bunden som astronauter på månevandring og inden længe kommer vi til arbejdspladsen. Det er et lille klippeområde,

hvor en spuleenhed står klar til Martin. Konstruktionen er enkel, det er faktisk bare en justerbar dyse for enden af et hult stålrør med håndtag. Men den er alligevel meget effektiv. Jeg kunne forestille mig, at det må være et vigtigt stykke værktøj, hvis man skal reparere en konstruktion, som er godt gemt i slam og mudder. Martin stiller beredvilligt op til fotografering, for jeg har netop fået sænket mit kamera ned fra overfladen. Det kunne på ingen måde have været med os i klokken. Jeg kunne selvfølgelig have spændt det på klokkens yderside, men jeg har et ømt forhold til mit kamera. Langt mere pragmatiske er erhvervsdykkerne om deres eget værktøj. Det skal bare fungere og hvis det ikke kan tåle at blive arbejdet med, så duer det ikke.

I det fjerne kan jeg høre nogle dykkere, som arbejder med en trykluffhammer. Det er umuligt at sige hvor lyden kommer fra, men da Martin og jeg hopper rundt for at finde dem, støder vi på et andet hold, der netop er ved at afslutte deres dyk. De bliver hejst op med en elevator, hvor de kan sidde på en bænk og hvile sig. Der er ofte lange bundtider involveret i erhvervsdykning, så dekompression er en naturlig del af hverdagen. Men at sidde på en bænk og stirre ud i det smukke grønne vand, imens man skruer op på fuldt tryk for varmen og lader andre om at styre dybden, kan vel næppe være det værste man kan være ude for. Jeg må have mig en elevator til næste gang jeg skal på vragedyk derhjemme. Den skal monteres lige ved siden af varmtvandspumpen.

Overfladearbejdet

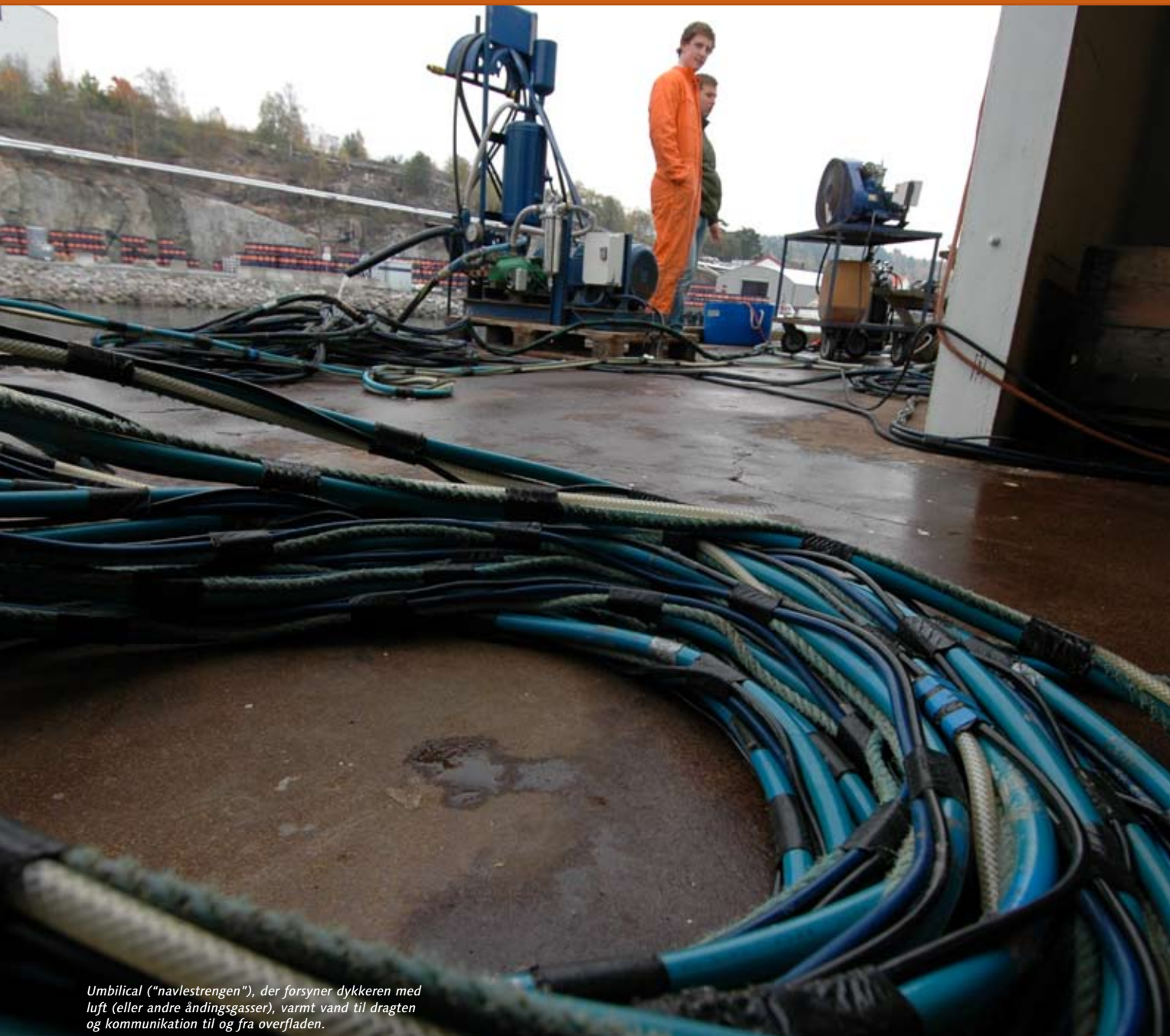
I overfladen bliver vi modtaget af villige hænder, der hjælper os af med udstyret. Det er

Dykkerlokken sænkes ned fra klokkerummet, der befinder sig inden døre på platformen. Det føles som om man er om bord på et skib og bidrager til realismen.

Opstigningen foregår ofte med en elevator. Så kan dykkerne slappe af og lade overflademandskabet om, at passe deres dekompression.

Umbilical ("navlestrengen"), der forsyner dykkeren med luft (eller andre åndingsgasser), varmt vand til dragten og kommunikation til og fra overfladen.

Fødderne stikkes i blystøvler. Det er vigtigt at være solidt plantet på bunden, så man kan håndtere det værktøj, som også er en stor del af uddannelsen.

Dykkerne får luft til Kirby Morgan-hjelmen fra overfladen, men de har også egen luftforsyning med. Derfor sidder der en scuba-regulator uden på hjelmen.

vigtigt at holde kroppen i ro lige efter et hårdt dyk, så man hjælper altid hinanden med det praktiske. Der er også mange overfladeopgaver på en dykkeroperation. Ud over folkene i kontrolrummet, er der standby-dykkere klar, der er lineholdere, som sørger for at forsyningerne af luft og varmt vand er kontinuerlig og der kan også være folk ved trykkammeret, hvis det skal betjenes. For at gøre mit lille prøvedyk autentisk fik jeg en tur i kammeret. Det er nu ikke nogen dårlig måde at slutte en arbejdsdag af på. En tør briks og dagens avis, så kan man sagtens slappe af.

Der bliver dykket formiddag og eftermiddag på skolen, så omkring middagstid ved man som regel, at man kan finde eleverne omkring spisebordet. Der bliver hygget og snakket om dykningen og det er tydeligt, at kammeratskabet er i top ved denne form for intens undervisning.

Jeg kommer i snak med dansk-svenskeren Jan Ronald Wettergren som i en alder af 38 år også er taget på uddannelsen. Han har boet i både Norge, Sverige og Danmark og kender således en hel del til vandene i Skandinavien. Han har selv dykket siden 1986 og har både PADI- og CMAS-baggrund.

– Jeg boede som barn i fem år på øen Runde i den norske skærgård, hvor den berømte "Rundeskat" blev fundet. Skatten bestod af ca. 57.000 guld- og sølvmonter og blev fundet af sportsdykkere i 1972. Det var noget, som inspirerede mig som lille dreng, og allerede dér blev kimen til interessen for livet under overfladen lagt. Der er stadig masser af fund, der skal gø-

perne – husk at søvejene i Skandinavien er over 1000 år gamle. Jeg har tidligere arbejdet som pladesmed og teknisk tegner og jeg håber at kunne overføre nogle af disse kompetencer til dykningen, slutter Jan.

På den anden side af bordet sidder holdets eneste pige. Hun er norsk, hedder Linn Røkenes og er lige fyldt 22. Hun har været CMAS-dykker i syv år, men har egentlig altid beskæftiget sig med dykning og har altid vidst, at hun engang skulle arbejde med dykningen.

– Min far har en mindre virksomhed, som blandt andet laver erhvervsdykkerarbejde. Jeg ved derfor, at der er meget hårdt manuelt arbejde og krævende dykkerrutiner, men selvom jeg ofte er den eneste pige i et arbejdssjak, er jeg vant til jargonen, fortæller Linn.

Hun er realist omkring arbejdet under vandet, og hun ved, at hun i fremtiden gerne vil kombinere det daglige arbejde i vandet med administrationen på kontoret. Linn hjalp mig med kameraet, da jeg skulle dykke og vi kommer til at tale om fotografering. Hendes yndlingsbeskæftigelse under vand er faktisk at tage billeder og direkte adspurgt, kunne hun godt tænke sig at lave inspektionsarbejde og dokumentationsopgaver, selvom det ikke er det mest kreative man kan lave med uv-kameraer.

Jobmuligheder

Generelt er der positiv stemning blandt eleverne omkring jobmulighederne, når de er færdige. Mange har allerede aftaler med virksomheder og en snak med NYD afslører, at alle i reglen er i job efter senest tre måneder. Jobty-

perne er mangeartede, men en del kommer på skolen fordi de vil ind som dykkere i brandvæsenet. Der er det nemlig kompetencegivende at være erhvervsdykker i forvejen og man mangler dermed blot et tougers modul i praktiske udrykningsprocedurer. En anden stor gruppe er håndværkere, som i forvejen arbejder seriøst med deres erhverv, men som ønsker at udvide deres arbejdsområde til også at omfatte arbejde under vandet.

I Norge er opdræt desuden en stor industri, og der er masser af arbejde med at vedligeholde og rense de mange farme der laver laks, kammuslinger og søpindsvin. Lønnen varierer en del efter omfanget af både arbejde og dykkerens kompetencer.

Jeg er endnu ikke helt overbevist om, at erhvervsdykning er en naturlig vej at vælge, hvis man er så glad for dykning, at man gerne vil gøre det til en levevej. Der skal helt klart ligge mere end almindelig dykkeentusiasme bag en beslutning om at gå denne vej. Begejstringen blandt eleverne på skolen har dog overbevist mig om, at de ikke er her blot fordi det er spændende. De folk, som kommer her er lige så mangeartede, som resten af samfundet. Men de glæder sig over, at der ikke er mange såkaldte thrill seekers der vælger at tage uddannelsen udelukkende for spændingens skyld.

På min vej hjem fra Norge tænker jeg lidt misundeligt på den begivenhedsrige dagligdag på dykkerplatformen og overvejer, om ikke jeg i mit næste liv skulle melde mig på kursus og blive erhvervsdykker. »

Linn Røkenes, norsk 22 år:
– Jeg ved at der er meget hårdt manuelt arbejde og krævende dykkerrutiner, men selvom jeg ofte er den eneste pige i et arbejdssjak, er jeg vant til jargonen.

Jan Ronald Wettergren, dansk/svensk, 38 år:
– Jeg har tidligere arbejdet som pladesmed og teknisk tegner og jeg håber at kunne overføre nogle af disse kompetencer til dykningen.

Freddy Westerlund, svensk, 28 år:
– Jeg undrer jeg mig over, at jeg ikke fik taget mig sammen til at dykke for mange år siden. Nu kan jeg ikke forestille mig, at det nogensinde bliver kedeligt at skulle hoppe i dragten og gå på arbejde.